

مقدمه

تعمیرگاه اتومبیل یکی از متداولترین مشاغل است که دارای قسمتهای مختلف می باشد تمام فعالیتهایی که در زیر به آن اشاره شده است ممکن است در یک تعمیرگاه وجود داشته باشد. (پنچرگیری ، مکانیکی ، آپاراتی و ...)

تعاریف

تعمیرگاه صنفی : واحدی است که در آن صرفاً به تعمیر یا سرویس بخش خاصی از خودرو پرداخته می شود .

تعمیرگاه تجمعی : مجموعه ای از تعمیرگاههای صنفی که در یک محوطه دور هم جمع شده و خدمات مربوط به خودرو را ارائه می دهد .

فصل اول - مقررات عمومی تعمیرگاه :

- شرایط عمومی

ماده ۱- داشتن امکانات رفاهی از قبیل سرویس های بهداشتی رختکن ، نمازخانه الزامی است .
ماده ۲- فضای لازم همراه با Line بندی جهت پارکینگ خودروهای آماده تعمیر وجود داشته باشد .

ماده ۳- تعمیرگاه ها می بایست مجهز به وسایل اطفاء حریق مناسب باشد .

ماده ۴- کف تعمیرگاه بایستی بدون حفره و چاله ، قابل شستشو ، دارای شیب مناسب و عاری از چربی و روغن بوده و از مصالحی ساخته شود که توان تحمل وزن دستگاهها و ماشین آلات موجود و همچنین لرزشهای ناشی از آنها را داشته باشد .

ماده ۵ - محدوده تعمیرگاه باید محصور بوده و از ورود افراد غیرمسئول و متفرقه بداخل آن جلوگیری بعمل آورند .

ماده ۶ - در تعمیرگاههای تجمعی متصدی هر واحد در محدوده خود مسئول اجرای مقررات این آئین نامه بوده و مسئولیت اجرای آن در فضاهای مشترک با استفاده کنندگان از آن فضا خواهد بود .

ماده ۷ - در صورتی که واحدهای مختلف همزمان روی یک خودرو مشغول کار می باشند برای جلوگیری از بروز حادثه باید بین نیروهای واحدهای مختلف هماهنگی بعمل آید و متصدیان واحدها مسئول ایجاد این هماهنگی می باشند .

ماده ۸ - در تعمیرگاه های تجمعی و نمایندگی های تعمیر و سرویس که دارای مدیریت و یا مالکیت متمرکز بوده و اجرای قسمت های مختلف کار به پیمانکار یا پیمانکاران دیگر محول نماید ، هر پیمانکار جزء در محدوده پیمان خود مسئول اجرای مقررات این آئین نامه بوده و پیمانکار اصلی مسئول نظارت و ایجاد هماهنگی بین آنها خواهد بود .

ماده ۹ - انبار کردن و دپو کردن قطعات خودرو ، آهن آلات قراضه و غیره روی سقف و در محوطه تعمیرگاه بدون مهار ، ممنوع است .

ماده ۱۰ - روشنایی محل کار در تعمیرگاه بایستی در حد مطلوب و مناسب باشد .

ماده ۱۱ - کلیه متصدیان واحدهای تعمیرگاهی می بایست دارای صلاحیت فنی لازم بوده و یا دارای پروانه مهارت معتبر از مراجع ذیصلاح باشد .

ماده ۱۲ - هر واحد تعمیرگاهی باید دارای وسایل گرمایشی و سرمایشی مناسب و استاندارد بوده و استفاده از شعله باز و بخاری بدون دودکش ممنوع است .

ماده ۱۳ - روشن گذاشتن وسایط نقلیه در محیطهای بسته و فاقد تهویه مناسب تحت هر عنوان ممنوع است .

ماده ۱۴- کلیه واحدهای تعمیرگاهی می بایست دارای تهویه عمومی مناسب باشد تا دود ، گاز و بخارات مضر را از محیط کار خارج نماید .

ماده ۱۵- انبار نمودن مواد قابل اشتعال مانند بنزین و ... در تعمیرگاه ممنوع می باشد .

ماده ۱۶- کارفرما مکلف است در داخل تعمیرگاه حداقل یک یا چند جعبه کمکهای اولیه محتوی داروها و لوازم مورد نیاز متناسب با تعداد کارگران تهیه نمایند .

ماده ۱۷- کلیه کارگران در تعمیرگاهها می بایست مجهز به لباس کار مناسب - کفش ایمنی و دستکش و وسایل حفاظتی مناسب با نوع کار باشند و کارفرما نیز مکلف است مراقبت نماید که کارگران مرتباً از وسایل استحفاظی که به وسیله او تهیه و در اختیار آنان گذاشته شده استفاده نمایند .

ماده ۱۸- سیم کشی برق تعمیرگاهها می بایست براساس اصول فنی بوده و متناسب با حداکثر توان مصرفی در کارگاه باشد

ماده ۱۹- کلیه وسایل الکتریکی موجود در واحدهای تعمیرگاهی بایستی مجهز به سیم اتصال به زمین مناسب باشد .

ماده ۲۰- در تعمیرگاهها می بایست به تعداد کافی کلید و پریز استاندارد پیش بینی گردد تا حتی الامکان از سیم سیار استفاده نگردد و در صورت ناگزیر بودن از استفاده از آن باید سیم سیار از کابل روکش دار مناسب با سه شاخه یا پریز سالم ارت دار تشکیل شده و از محلی عبور داده شود که امکان آسیب مکانیکی آن به حداقل برسد .

فصل دوم - مکانیکی

ماده ۲۱- مکان اختصاص یافته جهت محل مکانیکی ماشین های سبک می بایست حداقل ۳ متر از سقف تا کف ارتفاع داشته و ضمن مسقف بوده باید دارای فضای کافی برای هر نفر باشد .

ماده ۲۲- دیوار و کف محل مکانیکی می بایست با مصالحی ساخته و اندود شود که موجب لغزیدن و سرخوردن کارگران نگردد .

ماده ۲۳- برای جابجایی و انتقال موتور ماشین ، گیـــــربکس و سایر قطعات حجیم و سنگین می بایست از وسایل مکانیکی مناسب از قبیل جرثقیل جهت جابجایی و نقل و انتقال استفاده نمایند .

ماده ۲۴- محل نصب جرثقیل در تعمیرگاه ها بایست دارای استحکام کافی برای تحمل وزن بار باشد .

ماده ۲۵- چاله سرویس یا گودال مخصوص بازرسی می بایست به شکلی طراحی و ساخته شود که اولاً از نظر ابعاد مناسب بوده و رفت و آمد بداخل آن توسط پله صورت پذیرد و در مواقع غیر ضروری (مواقعی که استفاده نمی گردد) با وسایل حفاظتی مناسب از قبیل حفاظ کشویی و غیره پوشانیده شود .

ماده ۲۶- حتی المقدور جهت هدایت وسایط نقلیه بر روی چاله سرویس از آینه هایی با ابعاد مناسب استفاده تا امکان پارک مناسب وسیله بروی چاله سرویس میسر گردد .

ماده ۲۷- کارگر مکانیکی علاوه بر لباس کار مناسب می بایست مجهز به عینک حفاظتی، کفش ایمنی پنجه فولادی باشد .

ماده ۲۸- پس از بلند کردن خودروی مورد تعمیر ، توسط جک ، جرثقیل ، بالابر و امثالهم و قبل از ورود افراد به زیر آن باید تدابیر لازم نظیر استفاده از خرک فلزی و غیره برای جلوگیری از پائین آوردن اتفاقی آن اندیشیده شود .

ماده ۲۹- شستشو و آغشته کردن قطعات لوازم ، لباس و تماس با دست و پا و با بنزین، تینر و مواد مشابه در محیط کار ممنوع بوده و برای اینکار بایستی از حلالهای صنعتی مناسب استفاده گردد .

ماده ۳۰- برای جلوگیری از سوختگی ناشی از برخورد با قطعات داغ خودرو و پاشیدن مایعات داغ نظیر آب رادیاتور و باید تا سرد شدن آن صبر نمود .

ماده ۳۱- برای باز کردن و بستن پیچ ها ، درآوردن و جازدن خارها ، فنرها و امثالهم ، باید از ابزار مناسب استفاده شود .

فصل سوم - پنچرگیری (آپاراتی)

ماده ۳۲- پتک مورد استفاده باید به نحوی باشد که هنگام ضربه زدن تکه ای از آن جدا نشود و به عبارتی سر پتک قارچی شکل نشده باشد .

ماده ۳۳- کمپرسور هوای فشرده هر چند مدت بایستی باز شده و مخزن آن جهت خروج روغن اضافی بازدید شود و سوپاپ اطمینان آن و مانومتر (فشار سنج) کنترل گردد .

ماده ۳۴- تسمه و فلکه های کمپرسور بایستی دارای حفاظ مناسب با استقامت کافی باشد و پس از هرگونه تعمیر و تعویض تسمه بایستی در جاری خود قرار گیرد .

ماده ۳۵- اتو پنچر گیر بایستی مجهز به سیستم ترموستات جهت قطع برق برای رسیدن به دمای لازم باشد (تا از تماس دست کارگر با سطوح داغ جلوگیری شود)

ماده ۳۶- دستگاه سنگ سمباده بایستی دارای حفاظ مناسب و متناسب با ساب لاستیک در نظر گرفته شود .

ماده ۳۷- کارگران آپاراتی بایستی آموزش لازم کافی در خصوص کار با بچه رینگ دیده باشند .

ماده ۳۸- در زمانیکه لاستیک تحت فشار باد می باشد از خارج نمودن بچه رینگ باید اجتناب گردد .

ماده ۳۹- بایستی در زمان خارج کردن بچه رینگ از حفاظ مخصوص نرده ای استفاده تا در صورت پرتاب بچه رینگ از برخورد آن به افراد جلوگیری نماید .

ماده ۴۰- هنگام تعویض لاستیک بایستی برای جلوگیری از حرکت ناگهانی خودرو ، تدابیر لازم اندیشیده شود .

فصل چهارم - صافکاری

ماده ۴۱- کپسولهای استیلن یا اکسیژن که بطور قائم قرار گرفته اند باید به وسیله تسمه - طوق زنجیر مهار شوند تا خطر افتادن آنها بر روی زمین جلوگیری گردد .

ماده ۴۲- کپسول اکسیژن یا کپسول استیلن باید دارای سرپوش حفاظتی برای شیر کنترل بوده ، تا در هنگام جابجایی و یا موقعیکه از آن استفاده نمی شود روی شیر کپسول نصب شود و از بروز خطرات احتمالی جلوگیری گردد .

ماده ۴۳- سوپاپها - فشار سنج ها یا وسائل تنظیم رگلاتور کپسول اکسیژن نباید گریس کاری(روغنکاری) کرد .

ماده ۴۴- قبل از عملیات جوشکاری خودرو بررسی های لازم جهت دور کردن مواد قابل اشتعال از محل جوشکاری انجام گیرد .

ماده ۴۵- در عملیات جوشکاری بایستی از استفاده از هرگونه مولدهای استیلن غیر استاندارد خودداری گردد .

ماده ۴۶- لوله های قابل انعطافی که استیلن و اکسیژن را از لوله های تغذیه یا از کپسول ها به مشعل جوشکاری می رساند باید دارای رنگ های متفاوت و مشخص بوده و پیچ اتصالات لوله ها دارای دنده های مختلف باشد تا اشتباهاً بستن لوله به مخازن یا کپسول ها ممکن نشود .

ماده ۴۷- لوله ی قابل انعطاف استیلن و اکسیژن بایستی به اندازه مناسب و کافی در نظر گرفته شود .

ماده ۴۸- برای کشیدن شاستی ماشین بایستی از وسایل مکانیک مناسب استفاده و در زمان کشیدن آن بجز کارگر مسئول فرد دیگری در محل حضور نداشته باشد .

ماده ۴۹- دستگاه کشش شاستی بایستی دارای قلاب ضامن دار باشد تا امکان دررفتگی هنگام کشیدن شاستی وجود نداشته باشد .

فصل پنجم - تعویض روغن

ماده ۵۰- از انبار کردن و نگهداری مواد سریع الاشتعال در داخل کارگاه باید خودداری گردد .
ماده ۵۱- نگهداری و چیدمان ظروف حاوی روغن بایستی به نحوی باشد که باعث ریزش و خطر سقوط بر روی کارگران نگردد .

فصل ششم - باطری سازی

ماده ۵۲- در کارگاه باطری سازی هنگام آماده سازی مایع باطری اولاً بایست اسید به آب و ثانیاً به صورت قطره ای افزوده گردد .

ماده ۵۳- در کارگاه باطری سازی جهت تهیه آب باطری می بایست تهویه موضعی مناسب در نظر گرفته شود .

ماده ۵۴- هنگام جدا کردن باطری به منظور جلوگیری از انفجار ناشی از تجمع گاز و خطرات ناشی از آن ابتدا قطب منفی و سپس قطب مثبت جدا گردد ضمناً هنگام نصب نیز ابتدا قطب مثبت و سپس منفی متصل گردد .

فصل هفتم - نقاشی

- ماده ۵۵- رعایت موارد مندرج در شرایط عمومی تعمیرگاهها الزامی است .
- ماده ۵۶- کارگاه نقاشی علاوه بر تهویه عمومی بایستی دارای تهویه موضعی باشد .
- ماده ۵۷- کارگران واحد نقاشی علاوه برداشتن وسایل حفاظت انفرادی متناسب با نوع کار بایستی دارای ماسک های فیلتردار مخصوص باشند .
- ماده ۵۸- نگهداری و انبار کردن و مواد قابل اشتعال در محل واحد نقاشی ممنوع می باشد .

فصل هشتم - رویه دوزی

- ماده ۵۹- رعایت موارد مندرج در شرایط عمومی تعمیرگاهها الزامی است .
- ماده ۶۰- در کارگاه رویه دوزی بایستی کلیه چرخ های خیاطی متصل به سیم اتصال زمین (ارت) باشد.
- ماده ۶۱- کارگاه رویه دوزی حتماً بایستی دارای تهویه عمومی برای خروج از بخارات و گازهای بوجود آمده باشد و استفاده از بنزین و دیگر مواد سریع الاشتعال به عنوان رقیق کننده چسب خطرناک و ممنوع می باشد .

این آئین نامه مشتمل بر ۸ فصل و ۶۱ ماده به استناد نامه شماره ۸۵۳۳۰ مورخ ۱۳۸۶/۷/۱۶ اداره کل بازرسی کار ، توسط کمیته تحقیق و پژوهش اداره بازرسی کار سازمان کار و امور اجتماعی خراسان رضوی (براساس پیشنهاد آقایان نورافشان ، لاری گل ، ضرابی نیا ، شعبانزاده ، نبوی نژاد، کاملی، افرادی ، نصری و خانم کمالیان بازرسان کار این استان تهیه گردیده است) بررسی و تأیید گردید . ۱۳۸۶/۰۹ /۱۳

اعضاء کمیته پژوهش :

محمدنورافشان لاله کمالیان حمید نصری رحیم مقدسیان غلامرضا شعبانزاده